

Kommunstyrelsen

2002-05-07

29

KS § 93

Dnr KS 02-170 265

Förslag till bildande av Rönnskärs udde naturreservat**Beslut**Kommunstyrelsen beslutar:

att enligt 7 kap 4 § miljöbalken inrätta Rönnskärs udde naturreservat.

Bakgrund

Arbetet med att skydda Rönnskärs udde startade våren 2001 genom diskussioner mellan markägare, Roslagens Naturskyddsförening och Roslagens Ornitologiska Förening. Därefter har skogsvårdsstyrelsens Norrtäljedistrikt och ledningskontoret i Norrtälje kommun inbjudits att diskutera hur området kan skyddas. I och med detta fick ledningskontoret i uppdrag att arbeta fram ett förslag till bildande av Rönnskärs udde naturreservat.

Tjänstemannaberedning

Ledningskontoret föreslår i skrivelse 2002-04-18 kommunstyrelsen besluta att enligt miljöbalken 7 kap 4 § inrätta Rönnskärs udde naturreservat.

Politisk beredning

Au 25/4

Arbetsutskottet har vid sammanträde 2002-04-25, § 130 föreslagit enligt ledningskontorets skrivelse 2002-04-18.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

2002-05-07

1

Plats och tid Sammanträdesrummet Norrtälje, Kommunhuset Ankaret, kl 09.00-09.15
10.40-11.20

Beslutande Enligt förteckning

Övriga deltagande

Mats Törnquist, kommundirektör
Gunilla Edvinsson, ekonomichef
Gunnel Löfqvist, planeringschef
Kaj Sundström, informationschef
Christina Nilsson, sekreterare

Utses att justera

Sune Alm (s)

Justeringens
plats och tid

Ledningskontoret onsdagen den 8 maj 2002, kl 12.00

Underskrift

Sekreterare

Christina Nilsson

Paragrafer 77-101

Ordförande

Christer Gandal

Justerande

Sune Alm

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2002-05-07

Datum för
anslags uppsättandeDatum för
anslags nedtagandeFörvaringsplats
för protokollet

Ledningskontoret

Underskrift

.....

Utdragsbestyrkande

Beslut om bildande av Rönnskärs udde naturreservat i Väddö församling, Norrtälje kommun.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Rönnskärs udde naturreservat
Objektsnummer	0188 ?
Kommun	Norrtälje
Församling	Väddö
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget vid Väddökusten ca 25 km nordost om Norrtälje och ca 5 km öster om Älmsta.
Topografisk karta	Grisslehamn 12JSV
Ekonomisk karta	12J1e, 12J0e
Fastighet	Del av Södra Sund 2:3
Areal, land	2,3 hektar
Markägare	Enskilda (vid datum för beslut)
Naturvårdsförvaltare	Norrtälje kommun

Förslag!

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Norrtälje kommun att förklara det område som avgränsats på bifogad karta i bilaga 1 som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara *Rönnskärs udde naturreservat*.

Syftet med reservatet skall vara att bevara ett från forsknings-, naturstudie- och friluftslivssynpunkt mycket värdefullt skogs- och hållmarksområde med dess växt- och djurliv samt geovetenskapliga företeelser. Reservatet skall vara tillgängligt för besökande allmänhet för friluftsliv och naturupplevelser.

Syftet skall tryggas genom att området bevaras genom bestämmelser som förbjuder exploatering som t ex grävning, sprängning, dikning och byggnation.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Norrtälje kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd m m att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det inom naturreservatet förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi eller hydrologi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa, anordna upplag eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
2. anlägga campingplats, skjutbana, golfbana eller liknande anläggning,
3. uppföra byggnad, mast, brygga eller annan anläggning,
4. anlägga väg eller parkeringsplats,
5. dra fram mark- eller luftledning,
6. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödningsmedel,
7. uppföra stängsel,
8. framföra motordrivet fordon i terrängen på såväl snötäckt mark som barmark,

Förslag!

9. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller liknande,
10. införa för området främmande växt- eller djurart,
11. jaga,
12. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning,

Föreskrifterna enligt *A* skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan. Föreskrifterna under *A* skall inte heller utgöra hinder mot skötsel av befintlig kraftledning och kraftledningsgata eller mot att dra fram nya kraftledningar eller uppföra nya stolpar i befintlig kraftledningsgata.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av informationsskyltar om reservatet,
2. anläggning av parkeringsplats, stig, spång, fågeltorn och vindskydd med eldplats,
3. smärre skötselåtgärd för att gynna särskild skyddsvärd växt- eller djurart i den del av naturreservatet som inte omfattas av skogsvårdsstyrelsens beslut om biotopskyddsområde,
4. undersökning av växt- och djurlivet.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten inom naturreservatet förbjudet att

1. förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att bortforsla, borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
2. bryta kvistar, fälla eller på något annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar,

Förslag!

3. störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur),
4. fånga och insamla ryggradslösa djur,
5. medföra okopplad hund,
6. göra upp eld annat än på anvisad plats,
7. för längre tid än två dygn i följd tälta på samma plats,
8. ställa upp motorfordon, husvagn eller liknande, motorfordon får dock ställas upp på framtida parkeringsplats i samband med besök i reservatet,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. framföra motordrivet fordon i terrängen på såväl snötäckt mark som barmark,
11. cykla eller rida,
12. spela radio eller bandspelare,

Föreskrifterna enligt C gäller även markägaren och hans folk samt annan nyttjanderättsinnehavare vid vistelse inom reservatet. Föreskrifterna enligt C gäller inte för ringmärkning av fåglar eller för framförande av handikappfordon längs befintliga stigar. Föreskrifterna enligt C gäller inte för kraftledningsägare att framföra motordrivet fordon vid skötsel av befintlig kraftledning och kraftledningsgata eller vid framdragande av nya kraftledningar eller uppförande av nya stolpar i befintlig kraftledningsgata.

Föreskrifterna enligt C skall inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m fastställer Norrtälje kommun bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m

Förslag!

är Norrtälje kommun förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

SKÄLEN FÖR KOMMUNENS BESLUT

Beskrivning av området

Naturreservatet är beläget vid Väddökusten cirka 25 km nordost om Norrtälje. Reservatet omfattar den del av fastigheten Södra Sund 2:3 som är belägen mellan grusvägen och havet. Arealen uppgår till 2,3 ha. Reservatet utgörs av en del av den inte särskilt markerade men breda udde som sträcker sig från Rönnskärs udde i norr och ca 1 km söderut till Sennebyhaken. Reservatet består av ett skogsbestånd om 1,5 ha och berghällar mot havet om 0,8 ha. Skogen är relativt opåverkad och har en del lågor och torrakor. I beståndet dominerar gran med inslag av asp, tall och björk. Berggrunden består av urberg. Ungefär halva reservatet består av kala hällmarker eller hällmarker med ett tunt moräntäcke. Övriga halvan av reservatet är belägen i sydvästra delen och täcks av relativt tunna lager lerig-sandig morän. På hällmarkerna vid havet finns två hällkar som är 200 - 300 m² stora.

Vegetationstypen i skogen domineras av granskog av blåbärsris-typ. Den är överlag artfattig men här växer orkidéerna knärot och skogsknipprot. I skogskanten mot hällmarkerna finns några minimala rikkärr med bl a majviva och klubbstarr. I det stora hällkaret finns både mindre och större vattensalamander.

Rönnskärs udde är en av de östligaste landfästena längs hela Väddökusten och utgör ett viktigt område för starkt uttröttade småfåglar som lyckats ta sig över Ålands hav. Detta gäller under hösten då en del småfåglar faller ihop redan på klippställarna men många lyckas ta sig in i den skyddande skogsvegetationen innanför klipporna.

Rönnskärs udde har störst betydelse som observationslokal för sträckande flyttfågel. Lokalen är en klassisk fågellokal och det är det främsta skälet till att området skyddas som naturreservat. Det är under hösten som fågelsträcket är som intensivast. Det startar redan i juli med vadare för att i september följas av sydsträckande simänder som t ex bläsand, kricka och stjärtand. I slutet av september och oktober är sträcken mot söder som intensivast med lommar, viggas, svärter, sjöorrar och ejdrar. I skiftet september - oktober är även insträcket från öster som bäst med tättingar som t ex ängspiplärkor, grönsiskor, berg- och bofinkar. Även insträcket av rovfåglar är stort denna tid. Ett besök i november eller december ger en del kvardröjande sjöfågel av flera arter. Vissa år kan invasionsfåglar som t ex gråsiskor och korsnäbbar förekomma talrikt. Isfria vintrar kan det finnas t ex smålom, storskarv, svärta, sjöorre och alfågel vid kusten. Vårsträcken förbi Rönnskärs udde börjar redan i mars med ejdrar, knipor, viggas och storskrakar. Vid skiftet mot april passerar tofsvipor, skogs- och ringduvor, sånglärkor, starar, finkar och många andra arter. Vid skiftet mot maj består sjöfågelsträcket av storlommar, simänder, svärter, sjöorrar och småskrakar. Totalt har det noterats 219 fågelarter vid Rönnskärs udde. Tore Andersson och Dag Hannerz upptäckte Rönnskärs uddes lämplighet som

Förslag!

observationslokal för fågel den 1 september 1949. I dag beräknas tusen personer årligen besöka Rönnskärs udde.

Reservatet beskrivs utförligare i skötselplanen.

Skydds- och planeringsstatus

Rönnskärs udde naturreservat ingår i området Gräsö-Singö skärgård som är av riksintresse för naturvården enligt miljöbalkens 3 kap 6 §. Den nya avgränsningen av riksintresset gör enligt naturvårdsverkets beslut 7.2.2000 en utbuktning mot land och innesluter Rönnskärs udde. Ungefär $\frac{3}{4}$ av reservatet ingår i riksintresset. Hela Rönnskärs udde naturreservat ingår därutöver i kust- och skärgårdsområdet som i sin helhet är av riksintresse för de samlade natur- och kulturvärdena enligt miljöbalkens 4 kap 1 - 4 §§.

Hela Rönnskärs udde naturreservat omfattas av utvidgat strandskyddsförordnande enligt 7 kap 13 - 14 §§ miljöbalken.

I länsstyrelsens naturvårdsprogram för Stockholms län från 1983 anges att Rönnskärs udde har klass II dvs mycket högt naturvärde. Även i länsstyrelsens förslag till nytt naturvårdsprogram för Stockholms län från 1996 redovisas att Rönnskärs udde har klass 2 dvs mycket högt naturvärde.

I Norrtälje kommuns gällande översiktsplan från 1990 redovisas området som regionalt/lokalt naturvårdsintresse enligt naturresurslagens 2 kap 2, 3 och 6 §§. I förslag till ny översiktsplan för Norrtälje kommun redovisas området som riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken och som regionalt intresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

I havet utanför reservatsgränsen för Rönnskärs udde råder inom 200 m från land förbud mot trafik med maskindriven farkost årligen under tiden 1 april – 31 oktober enligt beslut av länsstyrelsen i Stockholms län 31.1.2000.

Skogsbeståndet om 1,5 ha skyddas inte mot skogliga åtgärder genom detta reservatsbeslut. Skogsbeståndet om 1,5 ha är skyddat som biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken genom beslut 19.12.2001 av Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen. Beslutet innebär förbud mot föryngringsavverkning, gallring, röjning, plockhuggning, uttag av död ved, byggande av skogsbilväg, körning med maskiner som orsakar djupa spår, gödsling, kalkning, dikning, grävning, schaktning, utfyllnad med eller tippning av avfall eller överskottsmassor, anordnande av upplag eller andra arbetsföretag som kan medföra att naturmiljövärdena förändras.

Ärendets beredning

Arbetet med att skydda Rönnskärs udde startade genom diskussioner mellan markägare, Roslagens Naturskyddsförening och Roslagens Ornitologiska Förening våren 2001.

Förslag!

Därefter har Skogsvårdsstyrelsens Norrtäljedistrikt och ledningskontoret i Norrtälje kommun inbjudits att diskutera hur området kan skyddas.

Parterna enades om en lösning där Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen skyddade själva skogsbeståndet på Rönnskärs udde om 1,5 ha som biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken. En uppgörelse om ekonomisk ersättning för biotopskyddsområdet har träffats mellan markägarna och Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen. Den ekonomiska ersättningen till markägaren har delats mellan Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen, Roslagens Naturskyddsförening och Roslagens Ornitologiska Förening. För att bli skydda hållmarksområdet om 0,8 ha och för att få enhetliga ordningsföreskrifter över hela området om 2,3 ha har Norrtälje kommun utrett möjligheterna att skydda hela Rönnskärs udde som naturreservat.

Förslaget till reservatsbeslut har sänts för yttrande till fastighetsägare, Länsstyrelsen i Stockholms län, Skogsvårdsstyrelsen i Mälardalen, Sveriges Geologiska Undersökning, Skanova AB, förvaltningar i Norrtälje kommun (kultur- och fritidsförvaltningen och stadsarkitektkontoret), Svenska Turistföreningen samt Roslagens Fornminnes- och Hembygdsförening.

Kommunens bedömning

Rönnskärs udde utgör från naturvårdssynpunkt ett område av mycket stor betydelse för inventering, excursioner, forskning och naturstudier främst kring sträckfåglar. Området har även värdefulla skogsbestånd, rikkärr, hållmarker och hållkar med växt- och djurliv samt en intressant geologi. Exploateringar av olika slag skulle innebära att områdets naturvärden skulle äventyras. Större delen av Rönnskärs udde ingår i ett område som är av riksintresse för naturvärden. Med anledning av detta har Norrtälje kommun tagit upp frågan om bildande av ett naturreservat.

Norrtälje kommun bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med Norrtälje kommuns gällande översiktsplan från 1990 och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken. Norrtälje kommun bedömer vidare att inrättande av ett naturreservat vid Rönnskärs udde går att förena med det befintliga biotopskyddsområdet.

Norrtälje kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna omfatta förbud mot olika typer av exploateringsföretag och annan åverkan.

Att Rönnskärs udde skyddas som naturreservat är ett samarbete mellan markägare, Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen, Roslagens Ornitologiska Förening, Roslagens Naturskyddsförening och Norrtälje kommun. För att den framtida förvaltningen av reservatet skall fungera krävs ett samarbete mellan ovanstående parter. För att förverkliga samarbetet skall ett skötselråd bildas till vilket Norrtälje kommun är

Förslag!

sammankallande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen i Stockholms län, se bilaga 3.

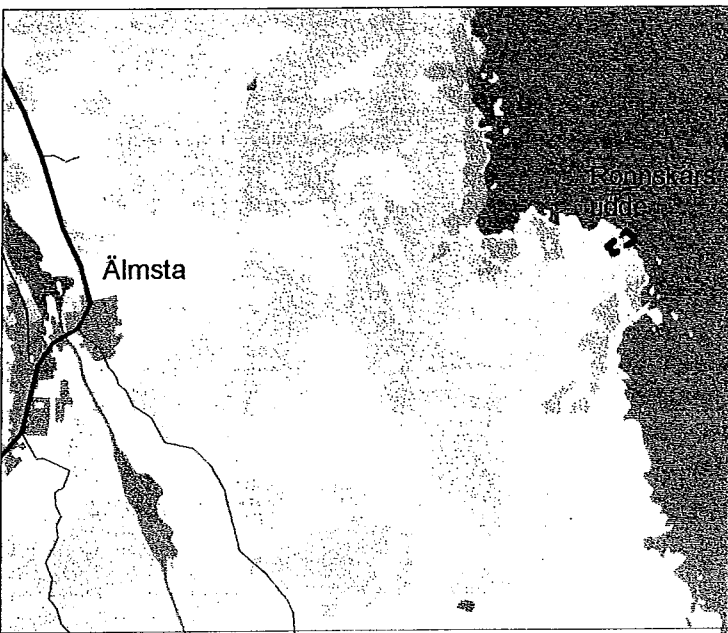
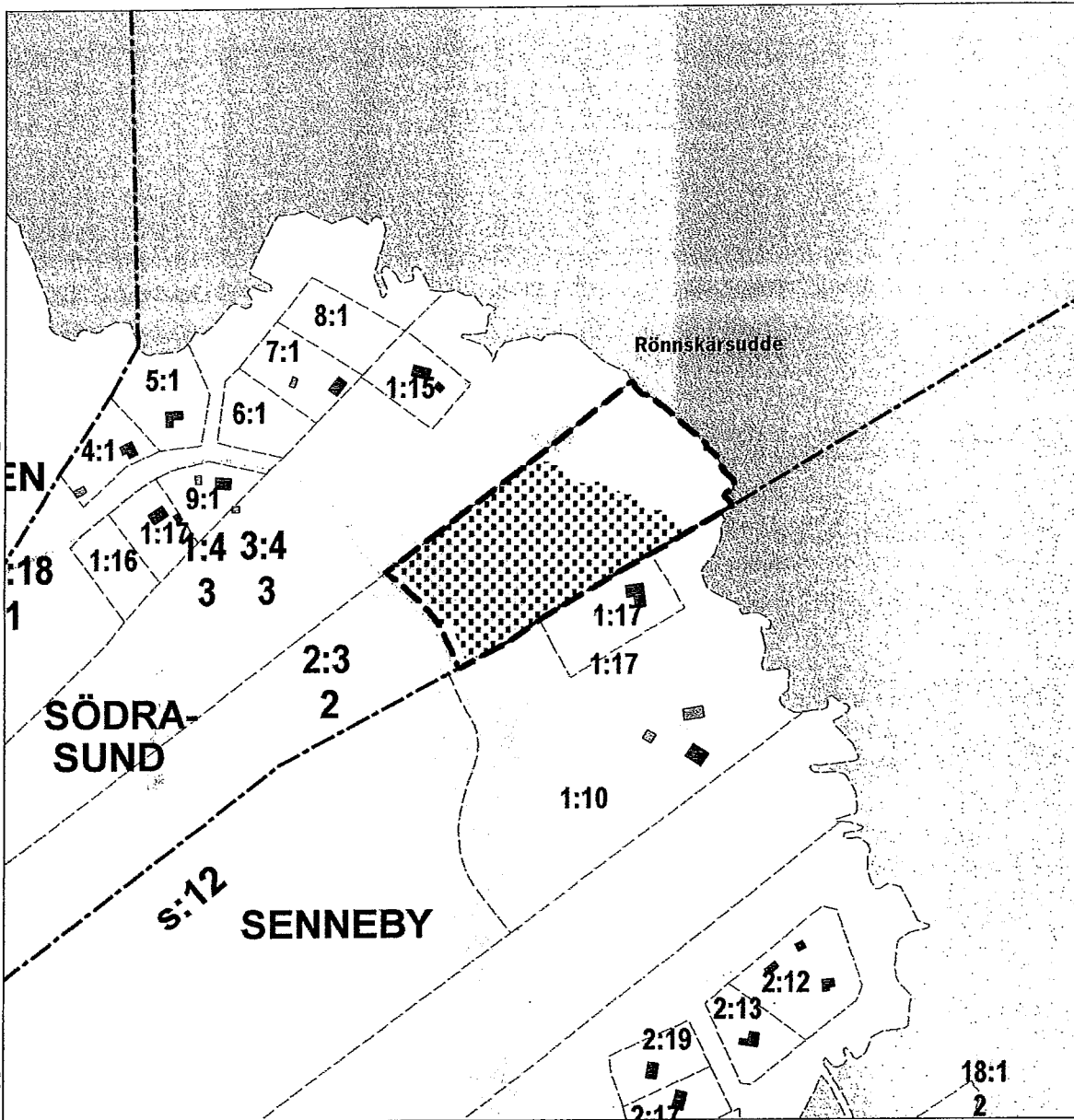
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

Rönnskärs udde naturreservat - beslut

Teckenförklaring

- Naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
- Biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken

Skala 1:5000

Förslag!

Skötselplan för Rönnskärs udde naturreservat

Inledning

Denna skötselplan har tagits fram inför inrättandet av naturreservatet Rönnskärs udde i Väddö församling, Norrtälje kommun. Skötselplanen innehåller en allmän beskrivning av området. Därefter följer en plandel där den långsiktiga målsättningen för området anges. Skötselplanen är fastställd genom Norrtälje kommuns beslut den 7.5.2002. Skötselplanen har utarbetats av Magnus Bergström, Ledningskontoret, Norrtälje kommun.

I. ALLMÄN BESKRIVNING

Rönnskärs udde naturreservat är beläget vid Väddökusten cirka 25 km nordost om Norrtälje. Reservatet omfattar den del av fastigheten Södra Sund 2:3 som är belägen mellan grusvägen och havet. Arealen uppgår till 2,3 ha. Reservatet består av ett skogsbestånd om 1,5 ha och berghällar mot havet om 0,8 ha.

Syftet med reservatet skall vara att bevara ett från forsknings-, naturstudie- och friluftslivssynpunkt mycket värdefullt skogs- och hållmarksområde med dess växt- och djurliv samt geovetenskapliga företeelser. Reservatet skall vara tillgängligt för besökande allmänhet för friluftsliv och naturupplevelser.

Skälen för reservatsbeslutet samt föreskrifter för naturreservatet återfinns i kommunens beslut 7.5.2002 (dnr KS 02/170).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Rönnskärs udde naturreservat
Objektnummer	0188 ?
Kommun	Norrtälje
Församling	Väddö
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget vid Väddökusten ca 25 km nordost om Norrtälje och ca 5 km öster om Älmsta.
Topografisk karta	Grisslehamn 12JSV
Ekonomisk karta	12J1e, 12J0e
Fastighet	Del av Södra Sund 2:3
Areal, land	2,3 hektar
Markägare	Enskilda (vid datum för beslut)
Naturvårdsförvaltare	Norrtälje kommun

Naturtyper

Landarealen fördelar sig enligt följande:

Naturtyp	Areal (ha)
Äldre naturskogsartad barrskog (produktiv skogsmark)	1,5
Hällmarker (impediment)	0,8
<i>Totalt</i>	2,3

Prioriterade bevarandevärden

Naturtyper	1. Äldre naturskogsartad barrskog 2. Hällmark
Landskapselement	Hällkar Rikkärr Glacialslipade hållar
Arter	1. Rödlistad art (större vattensalamander) 2. Övriga arter
Friluftsliv	Observationslokal, stig, informations-tavlor

Mål för gynnsam bevarandestatus

Gynnsam bevarandestatus råder för de prioriterade bevarandevärdena äldre naturskogsartad barrskog respektive hällmark när utbredningen omfattar 1,5 respektive 0,8 ha. För övriga prioriterade bevarandevärden är det för närvarande inte möjligt att formulera mål om gynnsam bevarandestatus.

Beskrivning av området

Inledning

Naturreservatet är beläget vid Vaddökusten cirka 25 km nordost om Norrtälje. Rönnskärs udde nås lämpligast med vägen från Älmsta via Hammarby och Sandviken fram till Rönnskärs udde. Från bron i Älmsta är det en sträcka om 5,8 km. Reservatet omfattar den del av fastigheten Södra Sund 2:3 som är belägen mellan vägen och havet. Arealen uppgår till 2,3 ha. Från vägen är det ca 225 m fågelvägen ner till havet.

Reservatet utgörs av en del av den inte särskilt markerade men breda udde som sträcker sig från Rönnskärs udde i norr och ca 1 km söderut till Sennebyhaken. Reservatet består av ett skogsbestånd om 1,5 ha och berghällar mot havet om 0,8 ha. Hällarna stupar relativt brant ned mot Ålands hav och utanför finns endast några små kala bådor som bryter vattenytan. Enbart fastland ingår i naturreservatet. Från Rönnskärs udde har man ca 180 graders fri sikt ut över havet mot öster från NNV till

Förslag!

SSO. Närmaste land på andra sidan Ålands hav är Eckerö på Åland knappt 4 mil bort mot ONO.

Naturgeografisk region

Rönnskärs uddes naturreservat ligger i den naturgeografiska regionen Roslagens kustnära områden (nr 25 a).

Geologi och topografi

Rönnskärs udde är beläget på Vaddös havssida på kanten av den regionala förkastning i berggrunden som utbildat den markanta skiljelinjen mellan land och hav längs Vaddös utsida. Ett stycke utanför Rönnskärs udde blir havsdjupen snart ner mot 30 m. Rönnskärs udde ligger i den del av landet som har en terrängtyp som kallas för sprickdalslandskap. Berggrunden i reservatet består av urberg (gnejsgraniter). På de glacialslipade hållarna på Rönnskärs udde finns isräfflor bildade under olika tidsåldrar. De yngre dominerande isräfflorna löper i riktningen N 15 V. I läpartier av hållarna finns de äldre isräfflorna i riktningen N 40 V. En tolkning är att de äldre isräfflorna återspeglar rörelsen i inlandsisen på ett visst avstånd från isfronten medan de yngre isräfflorna återspeglar rörelsen i själva isfronten (Persson 1990). Inlandsisen drog sig tillbaka från området ca 8 950 år f Kr (Lundqvist 1998). Ingen del av reservatet når högre än fem meter över havet vilket innebär att de översta delarna av området stack upp ur havet för drygt 500 år sedan.

Ungefär halva reservatet består av kala hållmarker eller hållmarker med ett tunt moräntäcke. Hållmarkerna är belägna i nordost mot havet samt ett mindre parti i västra delen av reservatet. Övriga halvan av reservatet är belägen i sydvästra delen och täcks av relativt tunna lager lerig-sandig normalblockig morän. Moränen är jämn utan ytformer. Ett ytterst litet område med svallat grus finns nära vägen i sydvästra hörnet (Sveriges Geologiska Undersökning 1998). På hållmarkerna vid havet finns två hållkar som är 200 - 300 m² stora.

Historisk markanvändning

Några historiska kartöverlägg från äldre kartmaterial är inte gjorda för området vid Rönnskärs udde. På såväl generalstabskartan från 1875 som häradskartan från 1904 redovisas ett stort inslag av lövträd inom naturreservatet (Generalstaben 1878 och Rikets Allmänna Kartverk 1910). Det finns inga registrerade eller i övrigt kända fornlämningar i området.

Nuvarande markanvändning

Rönnskärs udde utgörs av skogsmark som är opåverkad av olika typer av exploatering och där inga skogliga åtgärder har vidtagits under de senaste decennierna.

Skogsmarken

Skogen är relativt opåverkad och har en del lågor och torrakor. I beståndet dominerar gran med inslag av asp, tall och björk. Skogen är tät men inte särskilt högvuxen. Skogen blir lägre och glesare mot havet. Mot vägen finns ett yngre bestånd av gran, asp och björk. Skogsbeståndet skyddas inte mot skogliga åtgärder genom detta reservatsbeslut. Skogsbeståndet om 1,5 ha är skyddat som biotopskyddsområde genom beslut av Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen 19.12.2001. Beslutet innebär förbud mot föryngringsavverkning, gallring, röjning, plockhuggning, uttag av död ved, byggande av skogsbilväg, körning med maskiner som orsakar djupa spår, gödsling, kalkning, dikning, grävning, schaktning, utfyllnad med eller tipping av avfall eller överskottsmassor, anordnande av upplag eller andra arbetsföretag som kan medföra att naturmiljövärdena förändras (Skogsvårdsstyrelsen 2001).

Växt- och djurliv

Vegetationstypen i skogen domineras av granskog av blåbärsris-typ. Den är överlag artfattig men här växer orkidén knärot, en art knuten till äldre barrskogar. I reservatet växer även orkidén skogsknipprot påvisande något rikare markförhållanden. I skogskanten mot hållmarkerna finns några minimala rikkärr med bl a majviva och klubbstarr. På hållarna finns en sparsam vegetation med bl a klapperstarr. I hållkaren växer bl a plattbladig igelknopp och kransalger. I det stora hållkaret finns både mindre och större vattensalamander (Ekman, Johansson och Stighäll muntligen).

Rönnskärs udde är en av de östligaste landfästena längs hela Väddökusten och utgör ett viktigt område för starkt uttröttade småfåglar som lyckats ta sig över Ålands hav. Detta gäller under hösten då en del småfåglar faller ihop redan på klippställarna men många lyckas ta sig in i den skyddande skogsvegetationen innanför klipporna. Särskild betydelse har udden för de småfåglar som har små vingar t ex trädkrypare och gärdsmyg. Men även uttröttade sparvhökar slår gärna till i strandskogen. Vid flera tillfällen har det setts insträckande fladdermöss utifrån havet. Troligen rör det sig om den rödlistade trollfladdermusen (hotkategori Missgynnad). Reservatet är litet och har ingen större betydelse som häckningslokal för fåglar (Stighäll muntligen). Vid inventeringar och fältbesök i området har bl a nedanstående i reservatet bofasta arter noterats.

Organismgrupp	Art svenskt namn	Art vetenskapligt namn	Rödlistad
Kärlväxter	Klapperstarr	<i>Carex glareosa</i>	
	Klubbstarr	<i>Carex buxbaumii</i> ssp. <i>buxbaumii</i>	
	Knärot	<i>Goodyera repens</i>	
	Majviva	<i>Primula farinosa</i>	
	Plattbladig igelknopp	<i>Sparganium angustifolium</i>	
	Skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	
Groddjur	Mindre vattensalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	
	Större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	NT*

* Rödlistans kategori NT = Missgynnad (Near Threatened) (Gärdenfors 2000)

Byggnader och anläggningar

Från naturreservatets sydvästra hörn vid grusvägen leder en mindre men vältrampad stig ned mot havet. Innan skogen tar slut delar den upp sig i två stigar som båda leder fram till de kala klipporna. Den nordliga stigen slutar vid den mest använda fågelobservationsplatsen. Här finns en eldplats och enkla sittbänkar. På klipporna mot havet ligger gamla skyttevärn delvis nedsprängda i berget som militären har använt sig av. I naturreservatet löper en mindre kraftledning parallellt med vägen. Det finns inga andra anläggningar eller byggnader i reservatsområdet.

Friluftsliv och tillgänglighet

Rönnskärs udde har störst betydelse som observationslokal för sträckande flyttfågel. Totalt beräknas tusen personer årligen besöka Rönnskärs udde. Lokalen är en klassisk fågellokal och det främsta skälet till att området skyddas som naturreservat. Det är under hösten som fågelsträcket är som intensivast. Det startar redan i juli med vadare för att i september följas av sydsträckande simänder som t ex bläsand, kricka och stjärtand. I slutet av september och oktober är sträcken mot söder som intensivast med lommar, viggas, svärtor, sjöorrar och ejdrar. I skiftet september - oktober är även insträcket från öster som bäst med tättingar som t ex ängspiplärkor, grönsiskor, berg- och bofinkar. Även insträcket av rovfåglar är stort denna tid. Ett besök i november eller december ger en del kvardröjande sjöfågel av flera arter. Vissa år kan invasionsfåglar som t ex gråsiskor och korsnäbbar förekomma talrikt. Isfria vintrar kan det finnas t ex smålom, storskarv, svarta sjöorre och alfågel vid kusten. Vårsträcken förbi Rönnskärs udde börjar redan i mars med ejdrar, knipor, viggas och storskrakar. Vid skiftet mot april passerar tofsvipor, skogs- och ringduvor, sånglärkor, starar, finkar och många andra arter. Vid skiftet mot maj består sjöfågelsträcket av storlommar, simänder, svärtor, sjöorrar och småskrakar (Douhan 1984, 1989 och 1999). Totalt har det noterats 219 fågelarter vid Rönnskärs udde (Fredriksson 1996, Stighäll muntligen).

Tore Andersson berättar i en artikel från 1984 i tidskriften Roskarlen hur han och distriktslantmätare Dag Hannerz för första gången upptäckte Rönnskärs udde. Det var på morgonen den 1 september 1949 då de strax före kl 5 på morgonen först kom till Senneby Hake:

"Det var disigt och luften var ljum. Det var gott om mygg. Ingen sträckrörelse kunde skönjas och vi fick nöja oss med att titta på platsens fåglar, bland vilka fanns en kull hämplingar och fyra större strandpipare, unga fåglar. Vi flyttade efter en stund upp till Rönnskärs udde. Då började brisa från söder och det klarnade upp. Därvid började fåglarna ändå till slut att röra på sig. Några storlommar och stjärtänder passerade, en fiskgjuse sträckte ut och fyra sparvhökar och en stenfalk kom in österifrån. Falken slog omedelbart ner på en bergpynt och flyttade efter en stund till en grantopp, där den blev sittande i 40 minuter, uppenbarligen rätt trött. Vid flera senare tillfällen har jag sett falkar slå sig ner så fort de nått land, däremot har jag inte sett hökar göra så. På havet låg skäggdoppingar och en gråhakedopping jämte sjöorrar och naturligtvis ejder. I korthet var detta vad vi upplevde vid vårt första, en smula trevande försök vid Rönnskärs udde." (Andersson 1984)

Förslag!

Slitage- och störningskänslighet

Området besöks idag främst av fågelskådare. De rör sig efter stigen och observationsplatsen. Stigen är vältrampad men i övrigt finns inte något större slitage i reservatet. Vid eventuellt ökad besöksfrekvens finns en möjlig risk att trampskador kan uppstå i känsliga delar. Detta får dock följas upp vid förvaltning av området. Finns det tecken på att skador uppstår skall de förebyggas och åtgärdas.

II PLANDEL

Övergripande mål för skötseln

De övergripande målen med reservatets skötsel är att bevara och förstärka friluftslivets och naturvårdens intressen på Rönnskärs udde. Områdets betydelse som biotop för rödlistade och i övrigt sällsynta växt- och djurarter skall särskilt beaktas vid förvaltningen av området. En gynnsam bevarandestatus skall upprätthållas för de naturtyper och arter som i skötselplanen anges som prioriterade bevarandevärden. Rönnskärs uddes värde för friluftslivet skall tillvaratas genom att området även i fortsättningen kommer att vara tillgängligt för besökare samt att genom mindre åtgärder underlätta för friluftslivet. Friluftslivets nyttjande skall ske på sådant sätt att naturvärdena inte äventyras.

Riktlinjer för skötseln

VEGETATIONEN

Vegetationen inom naturreservatet skall få utveckla sig fritt utan skötselåtgärder. Träd och buskar, såväl levande som döda, skall lämnas orörda. Hålträd, torrträd, högstubbar och lågor på marken skall bevaras. Enligt reservatets föreskrifter är all skadegörelse på träd och buskar förbjudet. Främmande växtarter för området får inte införas i reservatet. Smärre skötselåtgärder för att gynna rödlistad art eller signalart får vidtagas i den del av naturreservatet som inte omfattas av skogsvårdsstyrelsens beslut om biotopskyddsområde. Om skogsbrand inträffar skall den släckas utan dröjsmål.

DJURLIVET

Djurlivet bör i största utsträckning få sköta sig själv. Stödutfordring av fåglar vintertid får genomföras. Främmande djurarter för området får inte införas i naturreservatet.

JAKT

All jakt är förbjuden inom naturreservatet.

ANLÄGGNINGAR

Den befintliga södra stigen (se bifogad karta) skall iordningställas så att framkomligheten för rörelsehindrade och handikappfordon underlättas. Med iordningställas menas att stigen skall bibehålla sin nuvarande sträckning och bredd samt påbättras med naturmaterial, förslagsvis täckbark eller råjord. Om det i framtiden i övrigt finns behov att märka upp, uppföra fågeltorn, anlägga ny gångstig, spång eller vindskydd med eldplats får detta prövas av Norrtälje kommun i samråd med skötselrådet för Rönnskärs udde. Om det i framtiden finns behov för en mindre parkeringsplats får en sådan anläggas i reservatets sydvästra hörn invid befintlig grusväg (se bifogad karta). Inga övriga anläggningar eller byggnader skall tillkomma i Rönnskärs udde naturreservat. Det gamla militära skyttevärnnet bör fyllas igen.

TILLGÄNGLIGHET OCH VISTELSEREGLER

Reservatet skall i möjligaste mån vara tillgängligt enligt allemansrättens principer. Även rörelsehindrade skall erbjudas möjlighet att besöka reservatet genom att den befintliga stigen iordningsställs.

Enligt föreskrifterna för naturreservat är det förbjudet att göra upp eld i reservatet annat än på angiven plats. Detta på grund av att Rönnskärs udde är ett litet och hittills orört reservat. Plats för eldning kommer att anges av skötselrådet och redovisas på informationsskyltar.

Det är förbjudet att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar samt ta bort vedlevande svampar. Det är även förbjudet att ta ved i reservatet för eldning. Träd som faller över stigen får kapas, för att framkomligheten skall bibehållas.

Att plocka bär och svamp som inte är fridlysta är tillåtet inom reservatet. Man bör dock ha i åtanke att vissa mossor, många lavar och en del svampar är känsliga för trampslitage.

INVENTERINGAR M M

Kunskaperna om växt- och djurliv m m inom naturreservatet Rönnskärs udde bör fördjupas. Undersökningar får utföras efter samråd med eller i vissa fall efter behövtillstånd av Norrtälje kommun. En förutsättning är att inventering inte skadar reservatets naturvärden.

RENHÅLLNING

Inga toaletter eller sopställ skall anordnas i reservatet. Dock skall reservatet vid behov städas från plast, papper och annat skräp genom naturvårdsförvaltarens försorg.

Förslag!

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för regelbunden tillsyn av reservatet. Tillsynen omfattar bl a underhåll av stigar och informationsskyltar, verka för att reservatets föreskrifter följs samt rapportera om eventuella överträdelser. I tillsynen ingår även att göra noteringar om intressanta iakttagelser i reservatet. Det kan till exempel gälla häckning av ovanliga fågelarter, förekomst av rödlistade arter, mark- och vegetationsslitage eller förändringar av växt- eller djurlivet.

RESERVATETS GRÄNSER OCH INFORMATIONSSKYLTA

Markering av reservatsgränserna skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Information om naturreservatet och dess bestämmelser skall finnas på informationsskyltar. Skyltarna skall utformas enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Tillfartsskyltning till naturreservatet bör om möjligt anordnas från Sandviken.

NATURVÅRDSFÖRVALTARE

Norrtälje kommun skall vara naturvårdsförvaltare för reservatet. Kommunstyrelsen är ansvarig för förvaltningen.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Norrtälje kommun ansvarar för kostnader i samband med förvaltning och skötsel av naturreservatet.

Bilagor till skötselplanen för Rönnskärs udde naturreservat

Bilaga Karta med stig

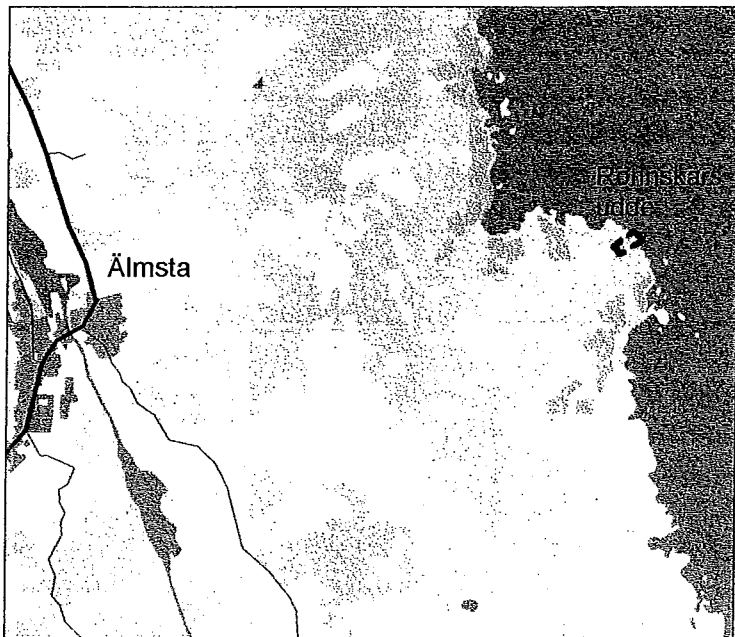
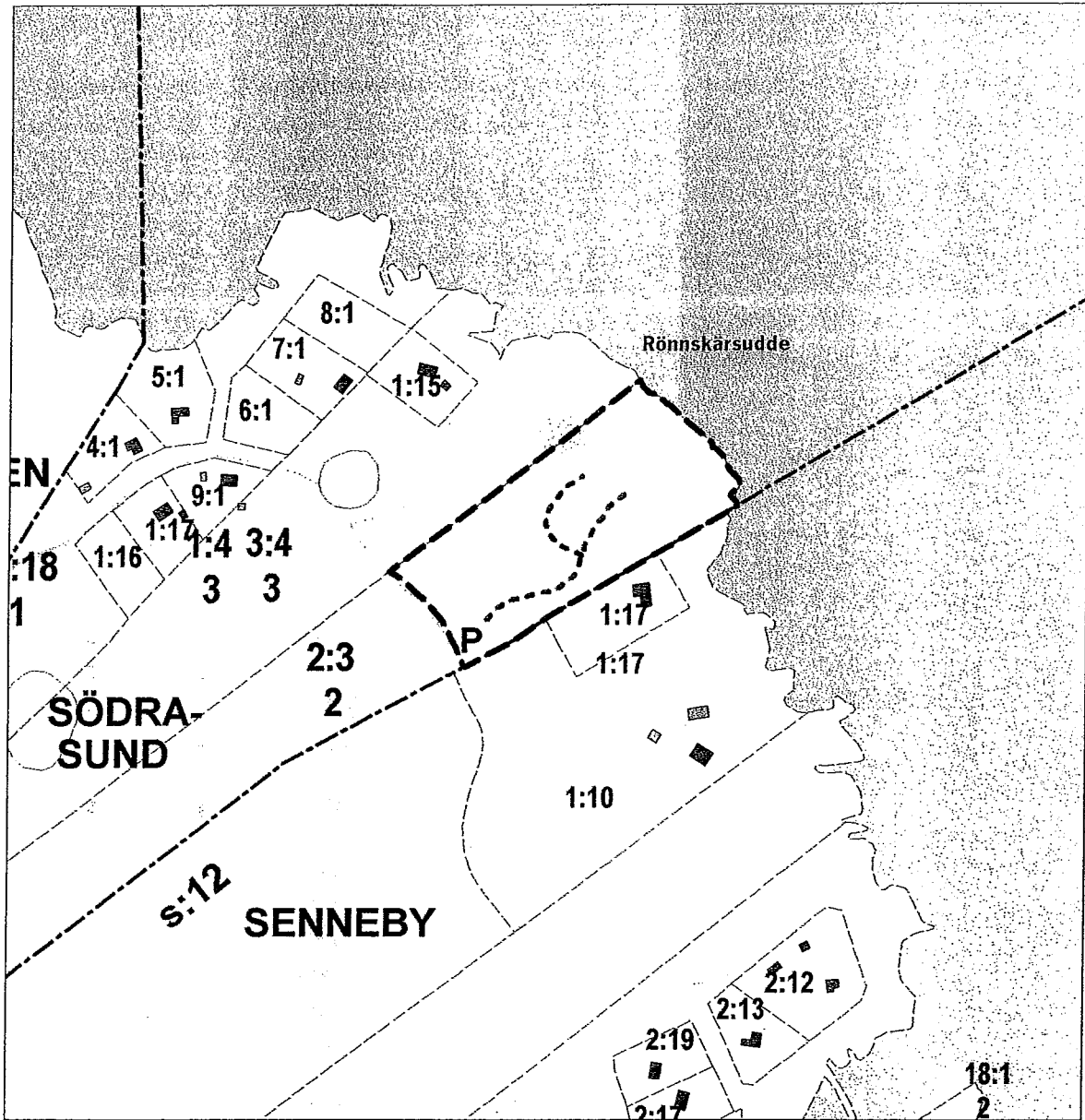
Referenser

- Andersson, T. 1984: Rönnskärs udde - så började det. Roskarlen 6:2-6.
Douhan, B. 1984: Sträckstudier vid Rönnskärs udde 1968 - 77. Roskarlen 6:7-37.
Douhan, B. 1989: Rönnskärs udde. I: Stighäll, C. (red): Värt att se i Roslagens natur. Trento.
Douhan, B. 1999: Rönnskärs udde & Sennebyhaken. I: Brehmer, P m fl (red): Fågellokalerna i Uppland och Stockholms län. Uppsala.
Ekman, J. 2001. Muntlig information om växtliv.
Fredriksson, R. 1996: Uppländska fågellokalerna - en årstidsguide. I: Fredriksson, R. & Tjernberg, M. (reds): Upplands fåglar - fåglar, människor och landskap genom 300 år.

Förslag!

- Generalstaben. 1878: Generalstabens karta öfver Sverige. Bladet 93 Grisslehamn uppmätt 1876.
- Gärdenfors, U. (red) 2000: Rödlistade arter i Sverige 2000 - The 2000 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU.
- Johansson, D. 2001: Muntlig information om växtliv.
- Lundqvist, J. 1998: Inlandsisens avsmältning. I: Fredén, C, Berg och jord. Sveriges Nationalatlas
- Länsstyrelsen i Stockholms län. 1996: Naturkatalog för Stockholms län. Områdesbeskrivningar Norrtälje kommun. Remissupplaga.
- Länsstyrelsen i Stockholms län. 2000: Beslut om föreskrifter om fartbegränsningar m fl förbud för maskindrivna farkoster på vatten inom Stockholms län. Beteckning 125-1995-12471.
- Länsstyrelsen i Stockholms län. 2001: Områden av riksintresse. Naturvård Friluftsliv. Rapport 2001:15.
- Naturvårdsverket. 2000: Beslut om riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Protokoll nr 11/00.
- Norrtälje kommun. 1990. Översiktsplan för Norrtälje kommun. Antagen av kommunfullmäktige 1990-09-24.
- Norrtälje kommun. 2001: Förslag till översiktsplan för Norrtälje kommun.
- Persson, G. 1990: Beskrivning till jordartskartan Grisslehamn SV. Sveriges Geologiska Undersökning. Serie Ae Nr 105.
- Rikets Allmänna Kartverk. 1910: Karta öfver Vaddö och Häfverö Skeppslag uppmätt 1905.
- Skogsvårdsstyrelsen. 2001: Biotopskyddsområde på fastigheten Södra Sund 2:3 i Norrtälje kommun. Diariernr 417/01 4.40.
- Stighäll. K. 2001: Muntlig information om växt- och djurliv.
- Sveriges Geologiska Undersökning. 1998: Ur Lokala jordartsdatabaserna motsvarande Norrtälje kommun. Dnr: 00-1648/98.
- Uhr, J. & Wallentinus, H-G. 1983: Naturvårdsprogram för Stockholms län. Del 1. Skyddsvärda områden för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen i Stockholms län.

Rönnskärs udde naturreservat - skötselplan

Teckenförklaring

- Naturreservat
- Iordningställd stig
- Stig
- P Parkeringsplats

Skala 1:5000

